

Friluftsgudstjänst

Att fira gudstjänst i det fria har sina poänger. Då många hellre vågar sig till friluftsgudstjänst än att sitta i kyrkan är det bra evangelisation. Antagligen besöker folk hellre friluftsgudstjänster för att det bland annat känns mer otvunget, man känner sig inte så utanför på grund av liturgin, högtidligheten med mera, som man annars ofta gör i kyrkolokalen. Föräldrarna kan slappna av då man känner det som att risken att barnen ska ”störa” inte är så stor. Naturen inbjuder också till andra dynamiska lösningar på gudstjänstmomenten än det som kyrkorummet ”tvingar” oss till. Friluftsgudstjänsten inbjuder till större variation, kreativitet, delaktighet och medverkan. Ta därför vara på chanserna att fira friluftsgudstjänster!

En friluftsgudstjänst kan gärna innehålla moment från den ”vanliga” gudstjänsten, men den får inte vara en gudstjänst utflyttad från kyrkolokalen, den ska inte vara helt som vanligt. Hur skulle då en familjegudstjänst kunna se ut? Låt mig fundera högt med dig! Just fundera, för det beror på hur naturen ser ut där ni är, och givetvis på vilka och hur många ni är som firar gudstjänst!

Plats

Sök en skyddad sluttande plats, helst med en vacker utsikt. Tänk bara på var solen står vid gudstjänsttid så att den inte sticker församlingen i ögonen. Om möjligt utnyttja stubbar, stenblock o dyl till altare. Annars kan ni låt några barn och föräldrar bygga ett altare och ett kors. Kanske kan alla ta med en blomma till altaret? Mossa kan utgöra en vacker ”altarduk”.

Inledning

Gudtjänsten kan gärna inledas med till exempel blockflöjt av något/några barn. Ibland har ett upphängt spett fått tjänstgöra som kyrkklocka. Därefter är det lämpligt att någon *berättar* vilka ni är och anger i stora drag vad som ska hända i gudstjänsten, samt introducerar nästa moment.

Symbolhandling

Jag tror att det är viktigt att fånga symbolhandlingar som kan tala till dagens människor och komplettera böner, predikan, psalmer med mer. Har ni olika barntimmegrupper med. olika scoutavdelningar, olika konfirmandklasser kan en representant för varje grupp komma fram och till exempel tända ett ljus och sätta i en stake. Någon säger kanske något, till exempel: *”Vi har olika grupper i vår församling, men nu har vi kommit samman för att tillsammans lovprisa och lyssna till vad vår Gud vill säga! Här är Viks BT (ljuset tänds), här är Åmynnets BT (ljuset tänds), osv. Nu brinner alla ljusen från våra barngrupper men ett fattas, det tänder jag, det är ljuset för alla oss andra som också vill vara med i gudstjänsten idag. Nu sätter vi ljusen i ljusstaken (kan vara en kluven stock med borrarade hål för ljusen, i korsform är fint) alla i samma ljusstake, liksom vi alla är med i samma gudstjänst. inför samme Gud”.*

Andra idéer

Om ni istället har en eld kan man bära fram vedträd från de olika grupperna. Blommor till altaret en annan idé. Ni kan även låta symbolerna stå för samverkande församlingar, olika världsdelar, vänförsamlingar, missionsländer, huvudverksamheterna i församlingens arbete osv. Det är bara er fantasi som begränsar. Det är förstås bra om detta förberetts med många lekmän, föräldrar, konfirmander osv.

OBS! Gör inga symbolhandlingar halvhjärtat. Gör inget som du känner dig löjlig över, det sänder inte ut några bra signaler.

Sång

Gärna en sång om samhörighet, ljus e dyl. Det är viktigt att folk får sjunga med! Det kan gärna vara några körsånger under gudstjänsten, men församlingen måste ha en chans att få vara med också i sång. Gitarr eller elpiano fungerar ofta bra som ackompanjemang, men har man en bra kör eller goda sångare så är á cappella-sång tjustigt i det fria. Fioler, blockflöjter och trumpet är andra alternativ.

Övrig liturgi

Beroende på vilka som i huvudsak deltar i friluftsgudstjänsten tar man delar ur den bekanta ordningen. Till exempel kan ”Nu är Guds tid” och ”Måne och sol” ingå. En textläsning tycker jag är lämpligt och trosbekännelsen stående! Firar ni mässa och prästen kan sjunga bra. är sjungen prefation vackert i det fria. Sjunger prästen skralt är det bättre att avstå från lovsägelse och prefation.

Om inte folk kan be med, som i trosbekännelsen och Fader vår ska fasta böner inte vara långa utomhus. Längre fasta böner bör ske i sångens form.

Allmän förbön

upplever jag som allt viktigare i alla våra gudstjänster – om den inte blir för allmän! Efter vissa gudstjänster – har jag känt det som att min predikan, psalmerna och körerna inte alls varit så betydelsefulla som den väl genomarbetade förbön jag, tillsammans med en lekman ledde. I en rätt förbön kan vi konkretisera, sätta händer och fötter på vad vi i kyrkan *egentligen* tycker är viktigt! Det tror jag är speciellt viktigt vid en friluftsgudstjänst, därför bör den förberedas väl och bedjas av några olika personer växelvis. Församlingen bör också kunna få stämma in. Låt bönen ha fem-sex bönepunkter om tre-fyra meningar som alltid avslutas lika, så alla vet när de får stämma in. Berätta för alla något om hur viktigt det är att vi ber tillsammans för olika behov och att alla kan få stämma in i bönen med till exempel ”Gud var med oss alla!”.

Predikan eller dylikt

Goda dramatiseringar och spel kan fungera bra, men tänk på att röster kan ha svårt att göra sig hörda. En berättare med stark röst och tydligt agerande är att rekommendera. Ett bra drama ska inte behöva någon förklaring, sådant tar bara udden av det. Är det bra kan det stå för sig, självt, alternativt vara en del som någon sedan har till grund för en fortsättning.

Våga släppa kyrkoåret och istället knyta till vad ni just varit med om eller just nu befinner er i. Jag vill utmana er till vad jag kallar associationsmodellen för gudstjänsttema, andakter och predikningar. En utförlig beskrivning kan jag inte ge här, bara en kort förklaring.

Associationsmodellen

Associationsmodellen bygger på att man utifrån händelser och företeelser i vardagen/naturen associerar till bibelberättelser och bibelmotiv. I vårt fall kan det handla om vandringen till gudstjänstplatsen. Om friluftsgudstjänsten ingår i ett läger kan det handla om sådant som förekommer under ett läger (tält, eldning, matlagning, hemlängtan, samarbete med mera).

Ta exemplet vandring till gudstjänstplats. Då kan associationen vara Israels folks vandring från Egypten för att fira gudstjänst, för att komma till det förlovade landet eller till exempel Ps 32:8: *"Jag vill ge dig insikt och lära dig den väg du ska gå. Jag vill ge dig råd, min blick ska följa dig"* och liknande bibelord.

Håller ni till vid en bäck kan associationen handla om vatten och till exempel Joh 7:37-38 Jesus ställde sig och ropade: *"är någon törstig, så kom till mig och drick. Den som tror på mig, ur hans inre skall flyta strömmar av levande vatten, som skriften säger"*

Har ni eller tänker ni äta /fika kan ni anknyta exempelvis Joh 6:31-35 "Våra fäder åt mannat i öknen, så som det står skrivet: Han gav dem bröd från himlen att äta." Jesus svarade: *"Sannerligen, jag säger er. Mose gav er inte brödet från himlen, men min fader ger er det sanna brödet från himlen. Guds bröd är det bröd som kommer nerfrån himlen och ger världen liv."* De bad honom då: *"Herre, ge oss alltid det brödet."* Jesus svarade: *"Jag är livets bröd. Den som kommer till mig skall aldrig hungra, och den som tror på mig skall aldrig någonsin törsta."*

OBS! Jag menar att det är ett missbruk att låta gudstjänsten eller predikan stanna i 1:a trosartikeln bara för att man är ute i naturen. "Se så vackert Gud har skapat allting! Det ska vi vara rädda om!" Gud har så oerhört mycket mer att säga oss än så! När Jesus undervisade ute i det fria stannade han inte inom 1:a trosartikeln, vilket präster idag alltför ofta gör. Utmana dem, och varandra till att gå vidare till frälsningen och helgelsens mysterier! Nu när kyrkoovana finns med i gudstjänsten bör de få med sig något som de inte redan fått veta genom till exempel miljörelsens goda arbete! Vi ska i varje gudstjänst alltid se till att ge av det som endast Kyrkan och ingen annan organisation kan ge.

Avslutningen

kan förutom Välsignelsen även innehålla någon symbolhandling. Till exempel att man under sång tar ljusen från altaret med sig "ut i världen".

Jag hoppas du fått tankar att fundera vidare kring, tankar som sporrar din fantasi att söka bra upplägg för ökad delaktighet i gudstjänsten och till symbolhandlingar. Jag hoppas du blivit inspirerad till associationer som för från vardagen in mot trons centrum - Jesus själv, samt inspirerad till en levande liturgi ute i det fria!

Lycka till med en rolig uppgift!

Nils J Lundgren

